Łódź, 22.12.2025

dr hab. Łukasz Ogórek prof. uczelni
Wydział Sztuk Pięknych
Instytut Fotografii i Multimediów
Akademia Sztuk Pięknych im. Władysława Strzemińskiego w Łodzi
ul. Wojska Polskiego 121
91-726 Łódź

Recenzja pracy doktorskiej autorstwa Pani mgr Urszuli Lucińskiej ze Szkoły Doktorskiej Akademii Sztuk Pięknych im. Eugeniusza Gepperta we Wrocławiu.
Postępowanie doktorskie w dziedzinie sztuki, w dyscyplinie sztuk plastycznych i konserwacji dzieł sztuki.
Recenzja sporządzona na podstawie pisma z ww. Szkoły z dnia 25 listopada 2025 roku.

Urszula Lucińska urodziła się w 1992 roku w Poznaniu. W roku 2018 ukończyła studia magisterskie na Wydziale Intermediów na Uniwersytecie Artystycznym im. Magdaleny Abakanowicz w Poznaniu. Jest również absolwentką Uniwesytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu gdzie odbyła studia z zakresu historii sztuki. Od 2022 roku jest studentką Szkoły Doktorskiej na Akademii Sztuk Pięknych im. Eugeniusza Gepperta we Wrocławiu.
Pani Lucińska posiada obszerny i różnorodny dorobek dydaktyczny na który składają się: sześciomięsięczny okres prowadzena zajęć w Pracowni Malarstwa prof. Łukasza Huculaka na Akademii Sztuk Pięknych im. Eugeniusza Gepperta we Wrocławiu w latach 2022-2025, semestr zajęć warsztatowych dla studentek i studentów Akademii Sztuk Pięknych im. Władysława Strzemińskiego w Łodzi zakończony wystawą w Centralnym Muzeum Włókiennictwa w roku 2024, gościnne konsultacje dyplomów na kierunku Contextual Design na Design Academy w Eindhoven w Holandii w tym samym roku, oraz prowadzenie rocznych zajęć w Pracowni Gościnnej kierunku Intermedia na Uniwersytecie Artystycznym im. Magdaleny Abakanowicz w Poznaniu w latach 2022-2023. Działalność organizacyjna i popularyzatorska Doktorantki rozgrywająca się w kilku europejskich krajach (m.in. na Litwie, na Słowacji, na Słowenii i w Polsce) obejmuje liczne aktywności w formie wykładów, zapisu rozmów z kuratorkami i kuratorami, wywiady radiowe, podcasty i prezentacje w ramach festiwali i konferencji naukowych. Podobnie lista wybranych publikacji związanych z działalnością Pani Lucińskiej zawiera szeroki przekrój źródeł wskazujący na dużą aktywność i rozpoznawalność jej dokonań. Od roku 2016 Urszula Lucińska działa w ramach duetu Inside Job, który współtworzy z Michałem Knychausem. Jej praktyka artystyczna koncentruje się na wykorzystaniu różnych mediów i materiałów, za pomocą których tworzy wieloelementowe obiekty rzeźbiarskie i instalacje.

Szereg projektów Paini Lucińskiej odnosi się do katastroficznych scenariuszy, w których echa przeszłości przeplatają się z futurystycznymi spekulacjami. W polu zainteresowań znajdują się przemiany środowiskowe, społeczne i geopolityczne, kształtujące teraźniejszość i wpływające na wyobrażenia możliwych przyszłości. W metodologii swojej pracy wykorzystuje fikcję, a poprzez prognozowanie dystopii i utopi przygląda się ich możliwościom i ograniczeniom. Przedstawiony w portfolio spis najważniejszych wystaw indywidualnych i zbiorowych to obszerny katalog europejskich galerii i instytucji kultury. Oto spis wystaw z okresu studiów doktoranckich:

2025
Kukania, Elektrownia - Galeria Arsenał, Białystok, PL
Æon, Krupa Gallery, Londyn, UK
The Landsape of Absence, MeetFactory, Praga, CZ
2024:
The Temple of Tales, BWA Wrocław Główny, Wrocław, PL
Liquidation Totale, PAL Project, Paris, FR
Will Spread, eastcontemporary, Mediolan, IT [indywidualna]
Open the Portal, Rodriguez Foundation, Poznań, PL
Zza gór się słońce wznosi blade, Zachęta National Gallery of Art, Warszawa, PL
Serce Nieba, Muzeum im. Bolesława Biegasa, Warszawa, PL
Hopecraft Ceremony, Arsenic - Centre d'art scénique contemporain, Lozanna, CH [SCENOGRAFIA]
2023:
There are flowers that are born of mud, 66P Subiektywna Instytucja Kultury, Wrocław, PL [indywidualna]
Sleepy Politics, Exhibit Gallery, Akademia Sztuk Pięknych w Wiedniu, AT
Voracity Loop vol.2, Platform Stockholm, Sztokholm, SE
This is a World Where Nothing is Solved, A Promise of Kneropy, Bratysława, SK
2022:
Minimo uno. Massimo due, eastcontemporary, Mediolan, IT
Whispers from the Cracked Horizon, Šopa Gallery, Koszyce, SK [indywidualna]
Oracle Terminal, BSMNT gallery, Lipsk, DE [indywidualna]
Architecture of Lust, KINAS „Panemune", Kowno, LT
Voracity Loop, Aldea Gallery, Bergen, NO

Sądzę, że nie bez znaczenia jest również doświadczenie zdobyte podczas rezydencji artystycznych. Tu spis zawiera osiem pozycji:

2024: Galéria mesta Bratislavy, Bratysława, SK
2023: The Brno House of Arts, Brno, CZ
2022: Aldea AIR, Bergen, NO
2021: Rupert, Wilno, LT
2020: A-I-R FUTURA, Praga, CZ
2018-2019: Terrain-Gurzelen, Biel/Bienne, CH
2018: TestDrive, DriveDrive, Nikozja, CY
2016: Kulturfabrik Burgdorf, Burgdorf, CH

O wysokiej jakości pracy twórczej Pani Lucińskiej może również świadczyć lista otrzymanych nagród, nominacji i grantów:

2025: Stypendium KPO dla Kultury
2024: 3 letnie Stypendium Ministra Edukacji i Nauki dla Wybitnych Młodych Naukowców
2023: Wrocławskie Stypendium im. Jerzego Grotowskiego (SPS)
2022-2021: Stypendia Artystyczne Miasta Poznania
2021: Lem 2021 - grant Instytutu Adama Mickiewicza
2020: Nominacja do międzynarodowej nagrody artystycznej Allegro Prize
2020: Nagroda Artystyczna Miasta Poznania, PL

Praca doktorska mgr Urszuli Lucińskiej nosi tytuł „Widma i duchy katastrof.
Estetyka katastroficzna w praktyce budowania artystycznych środowisk"
Jej promotorem jest prof. Łukasz Huculak.
Praca składa się ze wstępu, czterech rozdziałów i zakończenia. Towarzyszy im bibliografia oraz spis ilustracji. Całość liczy 73 strony.
Pierwszy rozdział zatytułowany „Katastrofa - perspektywa myślenia" dzieli się na trzy podrozdziały:
- Groza systemu
- Hauntologiczny wymiar katastrofy
- Hiperobiekty i katastrofa bez wydarzenia

Rozdział drugi pt. „Kryzys wyobraźni i melancholia" składa się z trzech części:
- Utracony horyzont - anulowanie projektu przyszłości
- Paradise Rot - melancholia i źródła wrażliwości
- Will-o-the-wisp

Na rozdział trzeci pt. „Potencjalność- ciało, roślinność, asamblaż" składają się podrozdziały:
- Ciało bez organów
- Za bramą ust coś drga, coś migocze
- Być ze świata - złożoność asamblażu

Ostatni rozdział pt. „Estetyka kastroficzna i ucieleśnione doświadczenie" dzieli się na podrozdziały:
- Estetyka katastroficzna
- Instalacje w typie enviroment
- Hopecraft Ceremony i ucieleśnione doświadczenie

Wstęp zawiera komplet istotnych informacji określających ramy i specyfikę dalszej części tekstu. Praktyka twórcza Doktorantki przedstawia się tu jako idące w parze z intuicją artystyczną poszukiwania teoretyczne. Wskazany został punkt wyjścia jakim jest zjawisko uśpionych nasion, oraz kontekst niepewności dzisiejszych czasów prowadzący w interperatacji Pani Lucińskiej do balansowania pomiędzy katastrofą i nadzieją. Uzupełniem są wskazania bibliograficzne. Następnie po zapowiedzi treści zawartych w poszczególnych rozdziałach dotyczących estetyki katastroficznej, zaakcentowana została rola współpracy z Michałem Knychausem w ramach współtworzonego z nim duetu Inside Job.

Współpraca ta opisana została jako pełna uważności, zaufania i cennej synergii twórczej. Należy w tym miejscu nadmienić, że kwestie współautorstwa opisywanych w rozprawie doktorskiej dzieł klarują załączone oświadczenia z których wynika jasno co obejmował udział poszczególnych członków tego duetu.
Rozdział pierwszy poświęcony został pojęciu katastrofy. Przywołane zostało tu stanowisko Timothy'ego Mortona wobec relacji między ludźmi i nie ludźmi oraz pojęcie hiperobiektów. Opisano również hauntologiczne ujęcie katastrofy, katastrofy bez wydarzenia wg. Ewy Horn, analizy stawania się w świecie Karen Barad i refleksje Aleksandry Kunce na temat relacji z niesamowitością i codziennością. Zgodnie z zamierzeniem Doktorantki wprawnie operującej materiałami źródłowymi uformowany został w tej części tekstu pejzaż pojęć w którym lokują się realizacje opisywane w kolejnych rozdziałach.
W rozdziale drugim została przedstawiona z pobrzmiewającą parafrazą w tytule instalacja „Paradise Rot". Zaprezentowana po raz pierwszy w 2024 roku na wystawie pt. „Świątyna Baśni" w BWA Wrocław Główny kompozycja, rozwija się wokół obiektów rzeźbiarskich, które przybrały kształt zbudowancyh ze stali i aluminium falujących łodyg zakończonych tekstylnymi kielichami. Praca stworzona z myślą o funkcjonowaniu na zasadach zbliżonych do doświadczania organicznego pejzażu zaprojektowana została w odpowieniej skali, z dbałością o atmosferyczność wynikającą z odpowieniego użycia oświetlenia. Drugim z opisywanych wariantów jest tegoroczna prezentacja „Paradise Rot" w galerii Elektrownia białostockiego Arsenału na wystawie pt. „Kukania". W tym przypadku narracja ekspozycji zbudowana była w większym stopniu z odniesień dotyczących środowiska bagiennego, w tym motywu „błędnego ognika", dzięki któremu światło sączące się z wnętrza kielichów mogło stać się źródłem dla kolejnych konotacji. „Paradise Rot" to przemyślana, precyzyjnie wykonana i każdorazowo doskonale zakomponowana realizacja, której potencjał znaczeniowy wskazany przez Autorkę jest zaskakująco bogaty. Warstwy semantyczne wprawnie zostały tu podszyte koncepcjami utraconych i anulowanych projektów przyszłości Franco „Bifo" Berardiego i Marka Fishera, melancholią rozumianą jako forma aktywnego współczucia, pojęciami uśpionych materiałów, a także aurą nieoswojonych i niestabilnych bagiennych krajobrazów.
Analiza kolejnej instalacji zatytułowanej „Za bramą ust coś drga, coś migocze" ma miejsce w rozdziale trzecim. To inspirowana światem mięsożernych roślin praca składająca się z sześciu obiektów zwisających z sufitu na kłączastej wijącej się po podłodze strukturze. Oprócz przyciemnioniej palety barw, podobnie jak w przypadku wcześniej opisywanej pracy, mamy tu do czynienia z obiektami powstałymi z połączenia ręcznie opracowanych tekstyliów i obrobionych maszynowo metali. Całość oryginalnie odziałowuje w połączeniu doświadczenia środowiska organicznego, bliskiego cielesności z technologicznym chłodem przemysłowo wykonanej materii. Słusznie zatem wskazane zostały w tym miejscu opracowania pojęć takich jak potencjalność i cielesność jako podstawowe narzędzia doświadczania rzeczywistości. Są tu m.in. Ciała bez Organów Gillesa Deleuze'a i Félixa Guattariego, a także potencjał i splątanie wg. Franco „Bifo" Berardiego. Ponadto po odniesieniach do cenionej przez Panią Lucińską twórczości Mire Lee pojawił się nowatorski termin kłączastego asamblażu. Towarzyszą mu opatrzone przypisami nawiązania do posthumanizmu w słowach Anny Lowenhaupt Tsing i Moniki Rogowskiej-Stangret. Mariaż informacji zbudowanych z materiałów źródłowych z opisywaną realizacją artystyczną w zajmujący sposób poszerza perspektywę postrzegania twórczości materialnej Doktorantki i dowodzi jej biegłości badawczej.

Rozdział czwarty odnosi się do realizacji scenograficznej do choreografii Hopecraft Ceremony powstałej w Centre d'art scénique contemporain w 2024 roku w Lozannie. Jak wynika z opisu, jest to fikcyjna opowieść, w której publiczność zanurzona została w świecie rozgrywającym się pomiędzy dystopią i utopią - pomiędzy katastrofą i nadzieją - życiem i powolnym rozpadem. Swoją instalację scenograficzną w postaci zwęglonych kwiatów uwikłanych w proces dzielenia się tlenem Doktorantka opisuje w kontekście symbolicznej pętli. Kwiaty, które są przewodnim motywem w instalacji (lilie) to znaki przemiany, śmierci i przetrwania. Należą do gatunków, które wykształciły własne strategie trwania w czasie. W przeciwieństwie do roślin skrywających się w uśpionych nasionach, lilie posiadają bulwy przetrwalnikowe — ciała pamiętające, zdolne wytrwać w ukryciu, by w dogodnym momencie rozwinąć się na nowo. Podobnie jak we wcześniej opisywanych przypadkach ta realizacja przestrzenna splata się z kaskadą pojęć. Mamy tu koncepcję estetyki katastroficznej w rozpoznaniu Jessici Siobhan Mulvogue, koncepcję pracy w medium instalacji typu environment, kategorię strojenia Timothy Mortona, ucieleśnione doświadczenie wg. Astridy Neimanis i Maurice Merleau Ponty'ego, oraz kontekst współpracy postrzeganej jako świadoma strategia sojuszniczego przetrwania. W podrozdziale zatytułowanym „Instalacje w type enviroment" odnotowałem również cenne informacje dotyczące pierwszych doświadczeń twórczych Doktorantki związanych ze studiami na kierunku Scenografia i Projektowanie Ubioru, które wpłynęły na obecnie praktykowane metody postępowania. Mowa jest o pracy z przestrzenią i ciałem przenoszącej się, w przypadku działań Pani Lucińskiej na tworzenie środowiska instalacyjnego, manualną pracę z tkaniną stanowiącą echo doświadczeń projektowania ubioru, jak również szeroko rozumianą performatywność. Są to w istocie cechy charakterystyczne indywidualnego języka obecnych wypowiedzi artystycznych Autorki.

W zakończeniu Doktoranta celnie eksplikuje najistotniejsze w pracy doktorskiej zagadnienia. Wymienia kolejno: próbę materializacji estetyki katastroficznej w medium instalacji, dekonstrukcyjne ujęcie widm i duchów katastrof, bujną życiowość w spolcie tego co naturalne i technologiczne, metaforę ciągłej gotowości do zmian i akceptację niewiedzy, jako niezbędnych do zrozumienia nieuchronności Antropocenu, antyesencjalistyczne reflesje o przeszłości i przyszłości, wątek cielesności w procesach poznawczych oraz rolę współistnienia i współdziałania w sytuacjach zagrożenia. Wskazane przy tym zostały konkretne sposoby konstruowania i oddziaływania zrealizowanych instalacji. W mojej ocenie to hybrydalne funkcjonowanie prac stanowi udane odzwierciedlenie zamierzonych treści. Powraca w tym miejscu również aspekt współpracy w ramach duetu Inside Job. Autorka widzi w procesie współtworzenia możliwość przekroczenia uwarunkowań systemowych ciążących przeważnie w kierunku indywidualistycznym, ale też sprzyjające warunki dla realizacji osobistej perspektywy twórczej, oraz przestrzeń na indywidualną refleksję której egzemplifikację stanowi recenzowany tekst.

Podsumowując, ocenianą przeze mnie rozprawę doktorską cechuje klarowny i logiczny układ, a zastosowane piśmiennictwo pozwala rozpatrywać omawiane zagadnienia w sposób wielowątkowy. Perspektywa jaką zyskujemy dzięki kompetencji Pani Lucińskiej, to wysokiej próby refleksja dotycząca wskazanych dzieł zanurzonych w kondycji świata zjawisk czasu który wspólnie przeżywamy.

Celem pracy Kandydatki jest przedstawienie estetyki katastroficznej jako formy narracji o katastrofie o hauntologicznym, widmowym charakterze uwzględniającym potencjał możliwości jakie niosą ze sobą kryzysy. Ucieleśnione doświadczenie w tej interpretacji idzie w parze z funkcjonowaniem wieloelementowych środowisk tworzonych w formie autorskich instalacji typu enviroment. Prezentowana przez Panią Lucińską oryginalna strategia twórcza zgodnie z jej intencją oprócz zapisu śladów rozpadu pozostawia przestrzeń przeznaczoną wyobraźni, wspólnotowym doświadczeniom i poszukiwaniu strategii radzenia sobie z zagrożeniami cywilizacyjnymi. Zastosowana metoda działania łącząca wysokiej próby praktykę artystyczną o charakterystycznym rysie technologiczno organicznym z nurtami współczesnej filozofii oraz teoriami estetycznymi przyniosła pożądany rezultat. Gęstość strukturalna realizacji przestrzennych wysyconych umiejętnie dobranymi i opracowanymi materiałami (m.in. elementy wycinane laserowo w stali nierdzewnej zestawione kontrastowo z ręcznie szytymi i barwionymi tkaninami o formach organicznych) spotyka się tu z porównywalnie skondensowanym i różnorodnym zasobem wyselekcjonowanej wiedzy teoretycznej. Wyrafinowany autorski gest jest równie czytelny w obu wymiarach. Bezsprzecznie jest to rozprawa doktorska stanowiąca oryginalne rozwiązanie problemu naukowego i artystycznego. Warto zauważyć, że dotychczasowa praktyka twórcza Kandydatki prezentowana w wielu znaczących instytucjach kultury, stanowi istotny głos wybrzmiewający wobec problemów cywilizacyjnych współczesności. Oprócz obszernej specjalistycznej wiedzy praca i dotychczasowe doświadczenie Kandydatki demonstrują umiejętności pozwalające na samodzielne prowadzenie dalszej pracy naukowej i artystycznej.

Tym samym rozprawa doktorska mgr Urszuli Lucińskiej spełnia wymogi art. 187.1. Ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce z dnia 20 lipca 2018 roku.

Wnioskuję do Rady Dyscypliny Artystycznej Akademii Sztuk Pięknych im. Eugeniusza Gepperta we Wrocławiu o nadanie mgr Urszuli Lucińskiej stopnia doktora w dziedzinie sztuki, w dyscyplinie sztuk plastycznych i konserwacji dzieł sztuki.

Ze względu na szczególnie wysoki poziom artystyczny i merytoryczny rozprawy doktorskiej Pani Urszuli Lucińskiej, wnioskuję o przyznanie wyróżnienia.

dr hab. Łukasz Ogórek prof. uczelni